

## Doğa fotoğrafçılığı

Doğa, onu oluşturan öğelerin gösterdiği çeşitlilik ve estetik çekiciliğiyle fotoğrafçılara konu olmayı sürdürmüştür. Fotoğrafçıların doğaya olan bu ilgisi doğa fotoğrafının özel bir alan olmasını ve sınırlarını çizmesini de beraberinde getirmiştir. Sözlük anlamı olarak doğa "insanın ortaya koyduğu kuruluşlar, biçimlerle (kültürle) karşılık içinde, kendi kendine oluşan, biçimlenen" şeklinde tanımlanır. Bu tanıma uygun olarak da doğa fotoğrafının konusunu yapay değil, doğal varlıklar oluşturmaktadır. Kültür ürünü olan hiçbir öğe doğa fotoğrafının konusu değildir. Örneğin, buğday tarlaları, koyun sürüleri gibi konular doğa fotoğrafı kapsamında ele alınmaz. Koyun olsun, buğday olsun canlı varlıklardır ama insan tarafından kültüre alınıp yetiştirildikleri için doğal varlıklar değildirler. Bundan dolayı da doğa fotoğrafının konusu olamazlar. Ancak kır manzarası fotoğraflarına konu olabilirler

Doğa fotoğrafının konusu doğal varlıklardır demiştik. Doğa iki temel bölüme ayrılabilir:  
**1- Canlı doğa,**  
**2- Cansız doğa.**



**Göl, kayık ve su üzerindeki yansımaları, geri planda sazlıklar kompozisyonu tamamlayan öğeler... ancak bir doğa fotoğrafı değil.**

Canlı doğa tüm yabani bitki ve hayvan türlerini kapsar. Cansız doğayı ise bulutlar, dağlar, kayalıklar, kumullar, vadiler, kanyonlar, doğal sular (denizler, göller, ırmaklar) gibi öğeler girmektedir. Canlı ve cansız öğeler ayrı ayrı fotoğraflanabileceği gibi bir arada buldukları kompozisyonlar da oluşturulabilir. Eğer insan ve insana ait öğeler fotoğraf karesinde çok küçük bir yer tutuyorsa, merkezi bir konumda değilse ve gözü rahatsız etmiyorsa hoş görülebilir. Doğa fotoğrafı içinde özgün bir alan vardır ki, o da yabani hayat (Wild Life) fotoğrafıdır. Bir doğa fotoğrafının yabani hayat fotoğrafı olması için bir veya daha fazla sayıda canlı organizmanın ya kendi ortamlarında ya da uyum sağladıkları doğal ortamlarda görüntülenmeleri gerekmektedir.

**D o ğ a** fotoğrafı çekmek için ne kadar fotoğraf bilgisine ihtiyaç varsa bir o kadar da doğa bilgisine ihtiyaç vardır. Bu iki alanda bilgilerinizi artırdıkça daha bilinçli ve daha



güzel fotoğraflar çekeceğiniz aşıkardır. Eğer fotoğraf çekmek için bir kaç günlük bir doğa gezisi düşünüyorsanız, bir planlama yapmanız gerekir. Özel bir hayvan ya da bitkiyi fotoğraflama işine girişmişseniz, onun kesin yerini öğrenmek kadar, fotoğraf için yılın en iyi zamanının bilgisine de sahip olmak önemlidir. Gittiğiniz yer bir milli park ya da tabiatı koruma alanı ise mutlaka oradaki görevlilerle temasa geçmelisiniz. Görevliler size bölgeyi daha iyi tanıtacaklardır. Bir yere gitmeye karar verdiğinizde ihtiyacınız olacak fotoğraf malzemesi ve diğer ekipmanı içeren temel bir liste yapmalısınız ki, sonraki gezilerde bunu kontrol listesi olarak kullanın. Doğa gezilerinde bir pusula bulundurmakta yarar vardır. Eğer yalnız başınıza dolaşıyorsanız rotanız konusunda mutlaka birisini bilgilendirin. Ayrıca, bir el feneri ve yedek pil, düdük, makara ipliği, küçük bir ayna, not tutmak için bir defter, kalem veya cep teybi çantanızda bulunması gereken diğer malzemelerdir.

### Doğa Manzarası (Doğal Peyzaj)

Manzara fotoğrafları doğa fotoğrafçılığında geniş bir yer tutar ve fotoğrafla uğraşan pek çok kişinin de ilgisini çeker. Güzel bir manzara gördüğümüzde hemen deklanşöre basmamanız çok azdır. Doğal peyzaj fotoğraflarına konu olan öğeler; dağlar, göller, akarsular, ormanlar, çayırlar gibi canlı ve cansız öğelerdir. Örneğin bir göl, çevresindeki ormanla ve geri plandaki dağ silüetiyle tam bir doğal peyzajdır. Göl yüzeyinin ayna etkisi fotoğrafa çok şeyler katabilir.



### Bütünüyle cansız doğa öğelerinden oluşmuş manzaralar.

Su yüzeyinin veya bulutsuz bir gökyüzünün büyük bir alan kapladığı fotoğraflarda ön plana bir şeyler yerleştirmek yerinde olur. Bunun için bakış noktasını iyi seçmek, ön plana bir çalı, sarkan bir ağaç dalı gibi bir öğe gelecek şekilde bir yer aramak gerekir. Eğer bir akarsu fotoğrafı çekiyorsak, suyun devingenliğini daha iyi verebilmek için üçayak üzerinde düşük örtücü hızı (1/4 veya daha aşağısı) kullanmak iyi sonuçlar verecektir. Dağlar, devasa yapıları ile fotoğrafçılar için çok çekicidirler. Orta Anadolu'daki Hasan Dağı gibi sönmüş volkanlar tek başlarına bile bir konu oluşturabilmektedirler. Erozyonun yol açtığı formasyonlar da ilginç görüntüler oluşturmaktadır. Örneğin, Ankara yakınlarındaki Çayırhan bu konuda çok değişik bir



**Yaprak döken ağaçların sonbahardaki görüntüleri diğer mevsimlere nazaran güzeldir.**

görünüm sunmaktadır. Kapalı havalarda ışık film üzerinde soğuk ve mavimtrak bir renge doğru yönelir. Bunu önlemenin yolu kehribar sarısı veya soğan kabuğu rengi diye adlandırılan 81 serisi (81A, 81B, 81C) bir filtre kullanmaktır.

Doğal peyzaj fotoğrafçılığında kullanılan objektiflere gelince; amaca uygun olarak genişten dar açığa kadar her objektif manzara çekimlerinde kullanılabilir. 35 mm SLR sistemde 50 mm'lik standart objektif manzara çekimleri için çok uygundur. Çünkü bu objektif görüntü kalitesi açısından diğer objektif türlerinden daha üstündür. Anacak manzarayı daha geniş açıdan görmek istiyorsanız 35 mm geniş açı objektif sizin için vazgeçilmez olacaktır. Eğer bir manzarada ön plandaki öğeleri büyüklük olarak abartmak ve perspektifi sonsuza doğru uzatmak isterseniz 28, 24, 20 mm'lik objektifler amacınıza uygun olacaktır. Genel görünüşten bazı öğeleri çerçeve dışı bırakmak, manzaranın bir kısmını almak isterseniz 105, 135, 200 mm gibi bir teleobjektif işinizi görecektir. 300 mm ve daha uzun odaklı tele objektiflerin perspektifi daraltma, nesnelere üstüste bindirme özelliğinden faydalanarak ilginç peyzajlar çekebilirsiniz.

Manzara çekimlerinde üçayak kullanmak, her zaman size yarar sağlayacaktır. Profesyoneller ve ciddi amatörlerin bazıları manzara çekimlerinde üçayak kullanırken, ufuk çizgisini doğru oturtabilmek için bir su terazisi de kullanırlar. Makinenizi üçayak üzerine zahmetsizce takıp çıkarmak için "quick shoe" veya "quick release" diye adlandırılan yardımcı malzemeyi kullanabilirsiniz. Bu, iki parçadan ibarettir, birisi üçayak üzerinde diğeri makinenizin altındaki vida yuvasına vidalanır. Biri diğerinin üzerinde kayarak hareket eder ve kilitlenmiş pozisyonda "çıt" sesi duyulur, bir mandala basarak da tekrar üçayaktan makineyi ayırabilirsiniz. Bu yolla makine üçayak üzerinde kolaylıkla takılıp çıkarılabilmektedir.

Önümüzdeki sayıda doğa fotoğrafçılığı çekim teknikleri verilecektir.

**Kaynak**  
[www.fotografya.gen.tr](http://www.fotografya.gen.tr)

# Anti-Aging

Op.Dr.Jin.Ali Fuat Aytekin

Anti-Aging Uzmanı, American Academy  
of Anti-Aging Medicine Üyesi

Webster'in yeni dünya sözlüğünde yaşlanma; yaşın ilerlemesi işlemi, yaşlanma belirtilerinin görülme işaretleri olarak tanımlanmıştır. Bugün ise, yeni tıbbi gelişmeler ve biyoteknolojik ilerlemeler dünyanın bu büyük sözlüğündeki kelimeyi modası geçmiş olarak kılmıştır. Yaşlılık tanımlaması iki ana kategoriyle tanımlanmıştır.

- Kronolojik yaşlılık ( takvimsel)
- Biyolojik yaşlılık ( bedensel)

Doğum günümüzü kutlarken esas kutladığımız takvimsel yaşımızdır, bedensel yaşımız değil. Zihinsel fonksiyonlarımızdan seksüel ve fiziksel fonksiyonlarımıza kadar değişen işlevlerimiz ise biyolojik yaşımızı gösterir. Günümüzde kronolojik yaşımız değil biyolojik yaşımız bizim ne kadar uzun ve sağlıklı yaşayacağımızı göstermektedir. Bugün bilim adamları biyolojik yaşlanmaya neden olacak hastalıkları, bunlara karşı ne kadar kırılgan olduğumuzu ve rahatsızlanma nedenlerimizi bilmektedir. Bunun sonucu olarak bilim adamları önleyici tıba doğru yönelmekte ve tedbirleri erken evrede almaktadırlar. Bu erken tanı ve destekleme tedavileri sonucunda insan yaşam süresi uzatılabilir ki sadece uzatmak değil yaşamın kalitesi de artırılabilir.

Anti-Aging tıp diğer tıp dallarından maksimum faydalanır, onlarla iç içe çalışır ve tıbbın bütün modern imkanlarından (Tomografi, Ultrason, PET scan, kök hücre araştırmaları, genetik mühendislik ve nanoteknoloji) yararlanır. Amacı bireyin yaşam süresini uzatmak değildir.

## En uzun yaşayan hayvanlar;

En yaşlı kaplumbağa	188 yıl
En yaşlı balık	88 yıl (yılan balığı)
En yaşlı primate	71 yıl (şempanze)
En yaşlı timsah	66 yıl
En yaşlı kırmızı balık	43 yıl (goldfish)
En yaşlı yılan	40 yıl 3 ay 14 gün (Boa)

Eğer bu hayvanlar bu kadar uzun süre yaşabiliyorlarsa; insanlar da bazı basit, pratik yaşam

şekli ve alışkanlıklarını değiştirerek yaşayabilirler.

## Anti-Aging Tıp Ne Demektir ?

Anti-Aging Tıp yaşa bağımlı olarak ortaya çıkan fonksiyon bozuklukları, rahatsızlıklar ve hastalıkların tedavisi, önlenmesi, erken tanısı ve geriye döndürülmesi temeline dayanan ve bunun için ileri bilimsel ve medikal teknolojinin uygulanması için oluşturulmuş özel bir tıp dalıdır.

## Temel amacı:

Sağlıklı insanın yaşam süresini uzatmak için gerekli olan her türlü araştırmayı görev edinmesidir. Anti-aging tıbbın 3 ana kuralı vardır; hastalanma, yaşlanma ve ölme.

## Daha uzun yaşama çabasının insana faydası nedir?

Medikal bilgiler bilindiği gibi aşağı yukarı her üç buçuk senede bir ikiye katlanmaktadır. Dolayısıyla daha uzun yaşamak için şansımızın daha da fazla olmasını sağlamaktadır. Bu şu demektir, daha uzun eğer yaşayabilerseniz tıptaki gelişmeler ve ilerlemeler için maksimum avantaj yakalanmış olur. Dolayısıyla insan hak edilmiş olan ömrünü (ortalama 120 yıl) yaşamak için fırsatlar yakalamış olur. Anti-aging tıbbın amaçlarından bir tanesi de yaşam hakkının mümkün olduğunca geri alınmasıdır. Bu bilimsel gelişmeler eşliğinde yaşlanmanın nasıl durdurulabileceği bilgisine ulaşmaya çalışılmakta ve hatta "yaşamın kendisinin saat mekanizmasını kurabiliriz" kuralının üzerindeki çalışmalar halen devam etmektedir. Örneğin; obezite (şişmanlık) önlenbilir ölümler sıralamasında yer alan ikinci sebeptir. Amerika'daki yıllık total ölümlere bakıldığında obezitenin sayısal değeri 300 bin kişiye kadar ulaşmaktadır ve Amerika'ya maliyeti 100 milyar dolar civarındadır.

## Ömrümüzün son kullanma tarihini belirleyecek olan kan testleri var mıdır?

Yakın bir tarihte ne kadar yaşanabilir ömrümüzün kaldığını yaklaşık olarak söyleyebilecek

kan testleri mümkün olabilecektir. Geçtiğimiz son senelerde Dünya Sağlık Örgütü dünyadaki insanların ömür süreleri uzadığını açıkça belirtmiştir. Örneğin, Avustralya, Japonya, İsveç ve İsviçre'de ortalama insanların sağlıklı ömrü 71.6 olarak ilan edilmiştir. Yine Dünya Sağlık Örgütü alkol alınmaması, uygun beslenmeye özen gösterilmesi, daha fazla egzersiz yapılması ve sigara içilmemesi durumunda sağlıklı yaşam süresine 6 yıl eklenmesinin mümkün olduğunu belirtmiştir.

#### **Sağlıklı olmanın faydaları;**

- Kalp hastalıklarının önlenmesi yaşam süremizi 13.9 yıl uzatır.
  - Kanser hastalıklarının önlenmesi yaşam süremizi 18 yıl uzatır.
  - Diabet Mellitus (tip 2) önlenmesi yaşam süremizi 6.2 yıl uzatır.
- toplam yaşam süresine 28.1 yıl eklenmiş olur.

#### **İnsan kromozomlarında ömürle ilgili sırlar saklı mıdır?**

Yaşlanma insan kromozomlarında bulunan telomer adını vermiş olduğumuz DNA parçacıklarının kısalmasıyla ve bitmesiyle başlamaktadır. telomer denen bu parçacıklar kromozomların dengesini ve bütünlüğünü sağlamaktadır ve her hücre bölünmesiyle beraber azalmaktadır.

Tıp kromozomların ucunda bulunan ince ve DNA zincirinin bir uzantısı olan telomer adı verilen yapıların yaşlanma sürecinde etkili olup olmadığını uzun süre tartışmıştır. Utah Üniversitesi araştırmacıları bu teoriyi destekleyen ilk delili 20 yıl önce yaşlanma sürecinde olan 143 insanın kan örneğini inceleyerek ispatlamışlar ve desteklemişlerdir. Bu araştırmanın başını çeken Prof.Dr. Richard Cawthon daha kısa tolemeri olan insanların yaşa bağlı hastalıklarından dolayı ölme olasılığının daha yüksek olduğunu ve telomeri kısa olanların enfeksiyon hastalıklarından 8 kat daha fazla, kalp hastalıklarından da 3 kat daha fazlada ölmekte olduğunu ispatlamıştır. Telomerin kısalması hücre bölünmesiyle orantılı olarak olmaktadır ve bu kıalmaya bağlı olarak da yaşa bağlı hastalıklardan ölüm oranını hızlandırmaktadır. Eğer bu doğruysa sağlıklı insan olarak yaşamı uzatmak telomer uzunluğunu arttıracak medikal girişimlerle mümkün olacaktır. Fakat bunun



nasıl gerçekleşebileceği daha belirtilmiş değildir. Bir taraftan insan ömrü uzatılmaya çalışılırken diğer taraftan 300 milyon insanın yaşam süreleri son 25 sene içerisinde HIV, Aids gibi hastalıklar nedeniyle azalmış bulunmaktadır. Kısacası; bu araştırmalardan tek öğrendiğimiz şey aslında telomerlerin insan ömründeki fonksiyonunu anladıktan sonra eğer ileriki çalışmalarda kromozomların alt ucundaki yaşlanmanın başlangıcını belirleyen küçük parçacıkların onarılması mümkün olduğunda insan ömrünün uzayacağı kesinlik kazanmaktadır. Bunun da esas temeli tolemeraz enziminin insanda uygulanmasının sonuçlarının zaman içerisinde görülmesiyle olacaktır.

#### **İnsan ömrünü uzatmak ne noktaya kadar doğrudur?**

İnsanların hayatlarını uzatmakla bir takım problemler doğabilir. Her toplumda yaşlı bir popülasyona yol açabilir. Bu sadece sağlıklı insanların ömrünü uzatabilecek bir yaklaşım şeklidir. Uzun ve sağlıklı hayat çoğu insanın elinde olmayan bir şeydir. Modern tıbbın ve bilimsel gelişmelerin toplumsal refah seviyesinin artmasının başardığı şey insanoğlunun yaşam süresi olarak düşündüğü 120 yıllık sürenin( yaşam hakkı) geri alınmasıdır. Yaşlanma süresinde karşılaşılan pek çok sorun modern çağımızda birbiri ardına çözülmektedir ama bu arada yaşlı bir nüfus kesimi de bilhassa Amerika ve Avrupa'da topluma hakim olmaya başlamıştır. Bu da büyük ekonomiye yük getirmektedir.

#### **Kromozomlarımızdaki telomer adlı parçanın kısalmasını önleyici tedbirler nelerdir?**

Telomer adı verilen bu DNA parçacıklarının kısalmasını azaltacak veya onarımını sağlayacak olan her yaklaşım ( beslenme, egzersiz ve antioksidan vitaminler) insan ömrünü uzatmak için en güzel iksirler olacaktır.

#### **Gereksiz yaşlanmayı önleyecek olan yöntemler nelerdir?**

##### **Kalp sağlığı için öneriler:**

- Haftada bir kez mümkün olduğunca balık yenilmelidir: Bir araştırmaya göre bir haftada en çok balık yiyen erkeklerin ortalama kalp atışları düşük seviyedeysen hiç balık yemeyen erkeklerin

yüksek seviyede olduğu görülmektedir. Kalp atışı yüksek olması kalp krizi geçirme seviyesinin yüksek olmasını gösterir. Balık seçerken dikkat edilmesi gerekenler somon ve ton balığı gibi omega 3 yönünden yüksek seviyeli balıklar seçilmelidir. Eğer balık yenilmiyorsa ve özellikle ailede kalp hastalığı varsa omega 3 kapsülleri alınmasında fayda vardır.

- Hareket edilmelidir: Boş zamanın değerlendirilmesi, bisiklet kullanılması, yürüyüş yapılmalıdır. Bir araştırmaya göre bunları yapan insanlarda daha az kalp hastalıkları riski bulunmaktadır. Haftada 2 saat egzersiz yapılması kalp hastalıkları riskini % 61 azaltmaktadır. Bu da kanıtıyor ki; çocuk gibi eğlenmek sizi genç ve dinç tutar.

- Her gün belli bir miktar magnezyum alınmalıdır. Erkekler günde 333 mg. almalıdır. Bu yarım bardak soya fasulyesi, 28 gr. kaju (hint fıstığı), 112 gr. Somon, yarım bardak ıspanak yiyerek alınabilir veya magnezyum tablet olarak da alınabilir.

#### **Kanserden korunmak için öneriler:**

- Selenyum ve likopen (antioksidan maddeler) açısından zengin yiyecekler tüketmek gerekmektedir. Bu prostat kanserini önlemektedir. Selenyum hindi ve deniz mahsullerinde likopen ise karpuz ve domateste bulunmaktadır.

- Vitamin E mide ve boğaz kanserini önler. Bir araştırmaya göre 1 milyon Amerikan yetişkininde sürekli E vitamini tüketen hastalarda mesane kanserine rastlanmadı. Günlük alınması gereken vitamin E miktarı minimum 400 ünitedir.

- Posalı yiyeceklerin hayatınızda tüketimini arttırın. Az posa tüketen insanlara göre daha çok posalı gıdaları alan kişilerde kolon kanseri riski % 40 azalmaktadır. Günde hedefiniz 25 gr. posa olmalıdır. Bu hedefe 25gr. mısır gevreği, bir armut, iki dilim kepekli ekmek veya yarım bardak kuru fasulye veya



Meksika fasulyesi ile ulaşılabilir.

#### **Cilt:**

- Güneş ışınlarının dik olarak geldiği saatlerde özellikle öğle saatlerinde güneşten korunmalıdır. Şapka giyilmeli, eşarp ve gözlük takılmalı, mutlaka koruma faktörlü kremler kullanılmalı ve pamuklu aynı zamanda açık renkler giyilmelidir.

- Kendi kendine inceleme

yapılmalıdır. Özellikle benlerin boyutları ve rengi değişiyorsa mutlaka doktora başvurulmalıdır.

- Karoten içeren yiyecekler tüketilmelidir. Bu cildi güneşin zararlı etkilerinden ve güneşten korur. Cilt kırışıklarını engeller. Karoten kayısı, havuç, şeker patates, ıspanak, koyu yeşil sarı veya portakal tarzında meyveler, zeytinyağı, balık, fıstık ve fasulyede bulunur.

#### **Ruhsal yapı:**

- Kronik stres sağlığı ve mutluluğu tamamen çalabilir. Dayanıklılık sistemini bozarak hastalığa açık duruma geçilmesine neden olur. Stres kan tansiyonunu bozarak erken kardiyovasküler sistem yaşlanmasına sebep olur.

#### **Birkaç küçük öneri...**

- İş stresi işte bırakılmalıdır. Son bir araştırmaya göre iş stresinin kişisel ilişkileri olumsuz yönde etkilediği ve iş yerinde kurulacak yakın ve güzel ilişkilerin kişiyi daha mutlu yapacağı ispatlanmıştır.

İşyerine girmeden önce birkaç dakika kapı önünde meditasyon yapılmalı ya da derin nefes alıp verilerek pozitif düşüncelerle kapıdan gülümseyerek girilmelidir. Bu güne iyi başlanmasını sağlayacaktır.

- Hayatta anlamlı hedefler ve bu hedeflere ulaşabilecek anlamlı yollar olmalıdır. İyi hedefler, iyi yollar kişinin kendisini daha iyi hissetmesini sağlar.

- Espri yapmak, gülmek, dostlarla iyi vakit geçirmek tansiyonu düşürür, immün sistemini düzeltir, acıya karşı toleransı artırır.

- Sık sık doktor muayenesi olunmalıdır.

- Kişinin kendisini ihmal, sevdiğini ihmal etmemektir.





**"Nasıl taktisyen, bir şey yapılması gerektiğinde ne yapması gerektiğini biliyorsa, strateji ustası da bir şey yapılmaması gerektiğinde ne yapmaması gerektiğini bilir."**

Ecz.Murat Boyacı

**Gerald ABRAHAMS**



Eczacı Odasının dergisi için satranç köşesi hazırlama teklifini aldığımdan itibaren, nasıl bir şeyler yazmam gerektiğini düşünmeye başladım. Nihayetinde köşenin hazırlanacağı sayfa satranç üzerine bir yayınında değildi.

Eğer sadece diagramlar, problemler ve oyun notasyonları ile dolu bir sayfa hazırlasam sadece satrançtan anlayan meslektaşlarıma hitap edebilmiş olurum. Bu yüzden dergimizin kültürel boyutuna uygun olarak, satrançta dünya şampiyonlarının hayatlarını yazarak satrancı hiç bilmeyen meslektaşlarıma bile takip edebileceği bir yazı dizisi oluşturmaya çabaladım.

Satranç tarihi bir yönüyle en az satrancın kendisi kadar hep dikkatimi çekmiştir. Bu yönü, satrancın tarihsel gelişiminin insanlığın düşünsel, bilimsel ve siyasal gelişimiyle paralel bir görüntü sergilemeseydi. Çok şükür bu sadece benim hayal gücümün bir benzeştirmesi değilmiş. Çoğu uzmana göre gelmiş geçmiş en iyi satranç ustası olan eski dünya şampiyonu Garry Kasparov satranç kariyerini birkaç yıl önce noktlayıp emekliye ayrılınca bir kitap hazırlayıp, yayınladı. Yakın zamanda "Benim Ustalarım" ismiyle İş Bankası Kültürel Yayınları serisi içinde Türkçe'ye de çevrilip yayınlanmış bu kitabı herkese tavsiye ederim.

Kasparov, kitabın önsözünde bahsettiğim benzerliği şu şekilde ifade etmiş:

"Her devrin en iyi satranç ustaları yaşayıp ürettikleri toplumun değerleri ile sıkı bağ içindeydiler.

Kültürel, politik ve psikolojik zeminde gerçekleşen bütün değişiklikler onların oyun tarzı ve fikirlerinde yansımalarını buluyordu. Bu derin bağ uzaktan uzağa izlenerek fark edilmektedir. Rönesans döneminde, XV-XVII. yüzyıllarda, onların daha çok İspanya ve İtalya'da gelişmesi doğal değil midir? Pozisyonel oyunun teorisini oluşturmayı deneyen ilk üstadın aydınlanma ve akılcılık çağında yaşamış olan dahi François Andre Philidor'un (aynı zamanda ünlü bir besteci ve Diderot'un arkadaşı) oluşu rastlantı mıdır? Bir de XVIII. yüzyılın ortalarında onun tarafından geliştirilen sloganı hatırlayalım : "Piyon satranç oyununun ruhudur!" Bu sloganda ilerideki Büyük Fransız Devrimi'nin yankıları duyulmuyor mu?....."

Devamını her kütüphanede yer edinmeyi hak eden bu kitaptan takip edebilirsiniz. Biz kaldığımız yerden, 20. yüzyılın dünya şampiyonlarını anlatmaya devam edelim.

**Aleksandr Aleksandroviç ALEKHINE**

(1 Kasım 1892 - 24 Mart 1946) 1927-1935 ve 1937-1946 yılları arası dünya satranç şampiyonu. Çok saldırgan oyun tarzıyla ünlüdür. Alexander Alekhine 1892 yılında Moskova'da doğdu. Ailesi zengin ve soyluydu. 9 yaşındayken Pillsbury'yi oynarken izledi ve büyülenmiş gibi kendini satranca kaptırdı. 4 yaş büyük ağabeyi ona oynamasını öğretti ve gelişmesinde yardımcı oldu. Bundan sonra kuvvetli oyucularla oynadığı bir dönem başladı. Satranca olan yatkınlığı o küçük yaşında bile fark ediliyordu. Büyük satranç oyuncularının oyunlarının bitmek bilmez analizleriyle satranç anlayışını yetkinleştiriyordu. "Novo Vreme" isimli gazetenin satranç köşesindeki Chigorin'in tüm oyunlarını çalıştı. 1908 yılında 16



yaşındaki genç, uluslararası maçlarda görünür olmuştü.

Dusseldorf'daki turnuvada dördüncü ve beşinciliği paylaştı. Daha sonra bir takım maçlarda oynadı ve hepsini kazandı. Devamında Hamburg ve Karlsbad'daki turnuvalara katıldı ama başarısız oldu. Bununla beraber 1912 Stockholm ve 1913 Schveningen turnuvalarında birinciliği elde etti.

Alekhine, zamanının önemli bir bölümünü satranca harcamasına rağmen, başka ilgi alanlarına da sahipti. Eğitimli bir insandı. Çocukken çok iyi düzeyde Fransızca ve Almanca öğrenmişti. Devrimden sonra 1920'de sulh yargıcı oldu ve analitik zekasıyla kriminal olayları araştırmakta ve çözmekte olağanüstü bir başarı gösterdi. 1921 yazında en yüksek seviye, büyük ustalık seviyesine ulaşınca Sovyetler Birliği'ni terk etti ve dünya şampiyonluğu maçı için sponsor bulma arayışı içine girdi.

Ağustos 1922'de yeni dünya şampiyonu Capablanca ile beraber Londra'daki uluslararası turnuvada oynadı. Bu turnuvada Capablanca'nın arkasından ikinci olarak dünya şampiyonluğu için kayda değer bir aday olduğunu gösterdi. 1924 New York turnuvasında aynı performansı gösteremedi ve birinci ve ikinciliği Lasker ve Capablanca'ya bıraktı. Bu kariyerine ağır bir darbeydi. Turnuvadan sonra Lasker onun için şöyle demiştir: "Alekhine büyük bir muamma, şüphesiz ki gelişimi henüz tamamlanmamıştır."

Oyunlarını, galibiyetlerini ve yenilgilerini analiz eden Alekhine stiline hala bir şeyler eklemesi gerektiği sonucuna vardı. Ağır bir çalışma periyodu ona Paris, Bern, Baden-Baden, Hastings, Birmingham, Buenos Aires ve Scarborough turnuvalarında önemli zaferler getirdi.

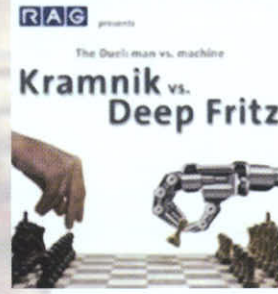
New York 1927 turnuvasının sonunda Alekhine Capablanca'nın sadece 2,5 puan gerisindeydi. Genel düşünce aralarındaki maçın Capablanca lehinde biteceğiydi. Alekhine ne düşünüyordu? "Capablanca'dan 6 oyun almayı hayal etmek zor ama daha zoru onun nasıl benden 6 oyun alacağını hayal etmektir."

Maç Buenos Aires'de yapıldı. İki buçuk ay boyunca Buenos Aires halkı dünya satrancının iki devinin mücadelesine şahit oldular. 1927 yılında Alekhine'nin rüyası gerçek oldu ve 18,5'e 15,5 gibi bir skorla dördüncü dünya şampiyonu oldu.

1929 ve 1934'de dünya şampiyonluğu için maçlar yaptı. Rakibi Bogoljubov'du ve iki maçta da Alekhine galip geldi. 1935 yılında Dr. Euwe ile bir maç yaptı ve 14,5 - 15,5 gibi bir sonuçla unvanını kaybetti. Bu yenilgi eski formuna kavuşması için sıkı önlemler almasına neden oldu. Sigarayı ve içkiyi bıraktı. Çalışmalarını eskisi gibi yoğunlaştırdı. Sonuç olarak 1937 yılında rövanş maçında unvanını geri aldı. Ve 1946'da ölene kadar unvanını muhafaza etti.

Kasparov kitabında onun için şunu söylüyor: "Alekhine'nin oyun tarzı psikolojik saldırganlığın canlı

bir örneğiydi. Muazzam ön hazırlık, masa başında patlayan enerji, zengin olasılıklı fantezilerle rakibin işini çalgınlık derecesine varan bir hevesle bitirmek. Bütün bunlar insanı şaşkınlığa düşürecek bir benzerlikle XX. Yüzyılın ilk yarısında Avrupa'yı sarsan yıkıcı savaşları hatırlatıyor..."



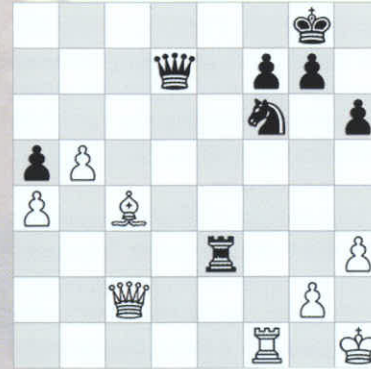
### Deep Fritz: 4 - Vladimir Kramnik: 2

İnsan yine makineye meydan okuyor! Dünya Şampiyonu Vladimir Kramnik, ChessBase firmasının ürettiği "Deep Fritz" adlı satranç programı ile 25 Kasım-5 Aralık 2006 tarihleri arasında düzenlenen

maçta kozlarını paylaştı.

Maç, Almanya'nın Bonn kentindeki Ulusal Sanat Galerisi'nde oynandı. Altıncı oyunda, Deep Fritz, Kramnik'e karşı güzel bir parti kazandı ve maç 4-2 Deep Fritz'in üstünlüğüyle sona erdi.

Bu sonuç, makinelerin hesaplama gücünün, insanların sezgisel gücünü geçmeye başlayıp başlamadığı sorularını da beraberinde getirdi. Kendi kendine resim yapan, müzik besteleyen makinelerin çok yakın gelecekte ortaya çıkabileceği tahmin ediliyor.



#### Soru 1

**Cevap 1**  
Beyaz oynar, kazanır.



#### Soru 2

**Cevap 2**  
Beyaz oynar, kazanır.

#### Kaynaklar

[www.tr.wikipedia.org](http://www.tr.wikipedia.org), [www.tsf.org.tr](http://www.tsf.org.tr),

Benim Ustalarım - Garry Kasparov - İş Bankası Kültür Yayınları, [www.satrancokulu.com](http://www.satrancokulu.com)